

Kích hoạt nguồn lực xã hội trong tiết kiệm điện và phát triển điện mặt trời mái nhà

15:08 25/04/2026

Trong bối cảnh hệ thống điện chịu áp lực đồng thời từ cả phía cung và cầu, Chỉ thị 09/CT-TTg và Chỉ thị 10/CT-TTg đặt ra một cách tiếp cận mới trong quản lý năng lượng.

Khi các giải pháp tiết kiệm điện, điều chỉnh phụ tải và phát triển nguồn điện phân tán được triển khai thực chất, những nguồn lực nhỏ lẻ sẽ được “kích hoạt”, trở thành một cấu phần quan trọng của hệ thống điện, qua đó góp phần bảo đảm cung ứng điện ổn định và hướng tới phát triển bền vững.

Áp lực ngày càng gia tăng

Ngày 31/3 vừa qua, dù chưa bước vào cao điểm nắng nóng, hệ thống điện quốc gia đã lần đầu ghi nhận sản lượng tiêu thụ vượt mốc 1 tỷ kWh trong năm. Cùng với đó, công suất cực đại toàn hệ thống đạt 48.789MW, tăng 5,4% so với cùng kỳ; sản lượng điện toàn quốc tăng 7,4%. Đáng chú ý, miền Bắc ghi nhận mức tăng trưởng gần 12%, cho thấy áp lực phụ tải gia tăng rõ rệt tại khu vực này.

Áp lực không chỉ đến từ phía tiêu thụ. Hệ thống điện còn chịu tác động của nhiều “biến số”, như điều kiện khô nóng đã xuất hiện sớm từ đầu năm 2026; nắng nóng gia tăng sớm hơn trung bình nhiều năm. Lượng mưa từ đầu năm đến giữa tháng 4 thiếu hụt phổ biến từ 10 – 40% so với trung bình nhiều năm; dòng chảy và mực nước tại nhiều lưu vực sông xuống mức thấp, là dấu hiệu cảnh báo sớm nguy cơ thiếu hụt nguồn nước ngay từ đầu mùa - thông tin từ Bộ Tài nguyên và Môi trường. Cùng đó là tình hình thế giới nhiều biến động.

Các Chỉ thị 09/CT-TTg và Chỉ thị 10/CT-TTg được ban hành trong tháng 3/2026, ngay trước cao điểm mùa khô, thể hiện quyết tâm của Chính phủ trong việc đảm bảo an ninh năng lượng, thúc đẩy tăng trưởng xanh và phát triển bền vững, thông qua những chỉ tiêu cụ thể, như: tiết kiệm tối thiểu 3% điện năng, 10% trong các tháng cao điểm; giảm khoảng 3.000MW phụ tải giờ cao điểm, đồng thời triển khai đồng bộ các chương trình quản lý nhu cầu điện và phát triển điện mặt trời mái nhà.

Qua các chỉ thị này, tiết kiệm điện và quản lý phụ tải trở thành công cụ trực tiếp trong vận hành hệ thống. Tiết kiệm điện không chỉ mang ý nghĩa giảm chi phí, mà còn góp phần giảm áp lực cho hệ thống điện, nâng cao khả năng điều hành và bảo đảm an ninh năng lượng quốc gia.

Huy động sự chung tay của toàn xã hội

Thúc đẩy mạnh mẽ phát triển điện mặt trời mái nhà, giảm tải cho lưới điện quốc gia và tận dụng nguồn lực từ người dân, doanh nghiệp.

Nguồn ảnh: EVNNPC

Việc khuyến khích phát triển điện mặt trời mái nhà tự sản, tự tiêu thụ, kết hợp với hệ thống lưu trữ năng lượng - bổ sung nguồn điện ngay tại nơi tiêu thụ, đồng thời tăng khả năng điều tiết theo thời gian - là yếu tố quan trọng giúp nâng cao tính linh hoạt và khả năng thích ứng của hệ thống điện trước các biến động.

Xét về dài hạn, một “bộ công cụ” vận hành mới cũng theo đó hình thành, gồm: điện mặt trời mái nhà, hệ thống lưu trữ năng lượng (BESS) và điều chỉnh phụ tải (DR). 3 công cụ này có thể vận hành độc lập nhưng cũng hỗ trợ lẫn nhau: nếu điện mặt trời mái nhà là nguồn tại chỗ, thì BESS giúp dịch chuyển năng lượng theo thời gian, còn DR tác động trực tiếp vào phía nhu cầu, góp phần giảm phụ tải đỉnh.

Triển khai các chỉ thị này, EVN đã cụ thể hóa thành nhiệm vụ trong toàn hệ thống, như thành lập Ban chỉ đạo bảo đảm cung ứng điện năm 2026, phân công rõ trách nhiệm cho các đơn vị thành viên; đưa nội dung tiết kiệm điện vào kế hoạch công tác hàng năm và chương trình hành động của đơn vị, gắn kết quả thực hiện với đánh giá mức độ hoàn thành nhiệm vụ của người đứng đầu,... Bên cạnh đó, Tập đoàn chỉ đạo các đơn vị thành viên đẩy mạnh triển khai các

chương trình dịch chuyển phụ tải, điều chỉnh phụ tải điện (DR) tự nguyện phi thương mại, hỗ trợ phát triển điện mặt trời mái nhà và xây dựng lộ trình đầu tư hệ thống lưu trữ năng lượng.

Ở quy mô rộng hơn, các chỉ thị này hướng tới việc kích hoạt nguồn lực từ toàn xã hội. Doanh nghiệp chủ động điều chỉnh kế hoạch sản xuất, đầu tư công nghệ và nguồn điện tại chỗ; hộ gia đình, cơ sở sản xuất, khu công nghiệp tham gia lắp đặt điện mặt trời mái nhà, sử dụng thiết bị hiệu suất cao; khu vực công sở thực hiện tiết kiệm điện theo chỉ tiêu cụ thể,..., sẽ góp phần giảm áp lực lên hệ thống điện quốc gia.

Về kinh tế, người dân và doanh nghiệp có thể giảm chi phí điện năng, nâng cao hiệu quả sản xuất - kinh doanh. Về hệ thống, việc giảm phụ tải đỉnh và bổ sung nguồn tại chỗ giúp giảm áp lực đầu tư nguồn và lưới điện, đồng thời củng cố an ninh năng lượng trong bối cảnh nhiều biến động. Đó là những lợi ích trực tiếp và lâu dài, cả ở cấp độ người sử dụng và toàn hệ thống.

Tuy vậy, để đạt hiệu quả như kỳ vọng, thách thức đặt ra không nhỏ. Từ thay đổi thói quen sử dụng điện, khả năng tiếp cận vốn đầu tư, đến yêu cầu kỹ thuật và an toàn hệ thống, tất cả đòi hỏi sự phối hợp đồng bộ giữa cơ quan quản lý, doanh nghiệp và người dân. Quan trọng hơn, các giải pháp phải được triển khai có kiểm soát, có đo lường và gắn với trách nhiệm cụ thể, đúng như tinh thần chỉ đạo của Chính phủ.

Theo EVN